

Invitasjon til seminar

Bruksgenbanker som springbrett for matplantemangfold: Erfaringer og inspirasjon fra europeiske pionerer

Fridtjof Nansens Institutt, Polhøgda, Lysaker
Torsdag 31. oktober 2019 kl. 09.00-16.30

Hvordan stimulere til økt bruk av matplantemangfold i Norge? Hva kan vi lære av europeiske pionerer? Velkommen til seminar om bruksgenbanker som springbrett for matplantemangfold!

Interessen for plantemangfold i jord- og hagebruk stiger raskt i hele Europa. Det økte engasjementet er vesentlig for at den europeiske matplantearten bevarer og videreføres – og at den videreutvikles. Bruksgenbanker, eller 'community seed banks' har vist seg som viktige plattformen og springbrett for denne utviklingen. I Europa har de vokst fram i særlig raskt tempo de siste 20 årene. Flere forskningsprosjekter i EU har til formål å styrke denne utviklingen. Våre nylig etablerte Norsk Bruksgenbank og KVANN Norwegian Seed Savers er viktige initiativer i Norge, men Norge har i liten grad fått del i det europeiske nettverket og forskningen. Med dette seminaret vil vi hente erfaringer fra Europa til oss, med besøk av vaskeekte pionerer og presentasjon av forskningsresultater. Det blir dialog med sentrale aktører om hva som skal til for å styrke matplantemangfoldet. Seminaret holdes delvis på engelsk.

Fra Pro Specie Rara, Sveits

Fra Réseau Semences Paysannes, Frankrike

Fra Arche Noah, Østerrike

På seminaret vil du få møte noen av Europas fremste pionerer innen matplantemangfold:

Pro Specie Rara er blant de største bruksgenbankene i Europa. Den ble startet i 1982 og tar i dag vare på 1.400 sorter av hage- og åkervekster, 500 bærsorter, 1.900 fruktsorter og 800 pryddplanter, samt 32 dyreraser. Flere tusen frivillige dyrker plantesortene og kunnskapen om dem og Pro Specie Rara, med sine mer enn 20 medarbeidere, koordinerer og sprer mangfoldet til alle som ønsker å få del i det. Arrangementer og kurs av mange slag bidrar til å øke plantemangfoldet i Sveits. **Béla Bartha**, som kommer til oss, er daglig leder og har vært primus motor siden 1995. Se mer på: www.prospecierara.ch

Aegilops er det greske nettverket for biomangfold og økologi i landbruket. Det ble dannet av og for bønder i 2004, for å sikre tilgang til gode plantesorter av lokal opprinnelse og frø av høy kvalitet. Formålet er å videreutvikle plantearven i tråd med bøndenes behov, preferanser og produktutvikling, med deltakende metoder. De har mer enn 200 sorter, med særlig fokus på korn, og dokumenterer egenskaper, kulturhistorie og bruksområder. **Kostas Koutis**, som kommer til oss, er daglig leder og primus motor med doktorgrad i økologisk planteforedling. Se mer på: www.aegilops.gr/en/

The Heritage Seed Library i England er den eldste bruksgenbanken i Europa. Den ble etablert i 1975 og er del av organisasjonen Garden Organic. 'Frøbiblioteket' omfatter 800 verdifulle sorter fra Englands matplanteart som blir dyrket og tatt vare på i hovedkvarteret til organisasjonen og hos frivillige faddere som har fått særskilt opplæring. Frøene oppformerer til distribusjon. Da salg av slike frø er forbudt, betaler medlemmene kontingent, og får frø gratis. **Catrina Fenton**, som kommer til oss, er daglig leder og en ettertraktet foredragsholder. Se mer på: www.gardenorganic.org.uk/hsl

Program

- 09.00: Registrering og kaffe/te
- 09.30: **Velkomst** v/Lars H. Gulbrandsen, konstituert direktør, Fridtjof Nansens Institutt (FNI)
- 09.35: **Åpningshilsen** v/ Bell Batta Torheim, seniorrådgiver, Landbruks- og matdepartementet
- 09.45: **Bruksgenbanker som springbrett for matplantemangfold: Omfang, variasjon og erfaringer fra europeiske bruksgenbanker** v/ Regine Andersen, seniorforsker, FNI
- 10.20: **Presentasjon av Norsk Bruksgenbank og KVANN Norwegian Seed Savers**, v/ Henriette Vivestad, rådgiver for Norges Vel og sekretariatsleder i Norsk Bruksgenbank og Stephen Barstow, styreleder i KVANN Norwegian Seed Savers
- 10.40: **Pro Specie Rara: Fra et lite initiativ til drivkraft i det nasjonale arbeidet for plantemangfold i Sveits**, v/ Béla Bartha, daglig leder, Pro Specie Rara
- 11.25: **Spørsmål og samtale**
- 11.40: Lunsj
- 12.30: **Aegilops: Dynamisk, deltakende bevaring og utvikling av plantearven blant bønder i Hellas**, v/Kostas Koutis, daglig leder, Aegilops, Nettverk for biomangfold og økologi i landbruk
- 13.10: **Spørsmål og samtale**
- 13.25: **Heritage Seed Library: Å holde liv i en rik plantearv på tross av begrensede regelverk i England**, v/ Catrina Fenton, daglig leder, Heritage Seed Library, Garden Organic
- 14.05: **Spørsmål og samtale**
- 14.20: Pause med kake, kaffe og te.
- 14.35: **Samtale: Hva kan vi lære av erfaringene fra Europa?** Deltakere: Jasper Kroon, styreleder og medeier i Norsk Bruksgenbank og faglig leder i Solhatt Økologisk Hagebruk; Andrew Mc Million fra KVANN Norwegian Seed Savers; Torunn Hernes Bjerkem, daglig leder, Gullimunn Urkorn; og våre innledere Béla Bartha, Kostas Koutis og Catrina Fenton. Det blir en åpen stol for deltakelse fra salen.
- 15.35: **Paneldiskusjon: Hvordan fremme arbeidet for plantemangfold gjennom bruksgenbanker i Norge?** Deltakere: Bell Batta Torheim, seniorrådgiver, Landbruks- og matdepartementet; Morten Rasmussen, seniorrådgiver, Norsk genressurssenter/NIBIO; Torgun Johnsen, seniorrådgiver Mattilsynet; Kristin Børresen, administrerende direktør, GRAMINOR; Arve Gladheim, organisasjonssjef Gartnerhallen. Spørsmålsstillere: Anders Næss, styremedlem og medeier i Norsk Bruksgenbank og tidligere daglig leder i Økologisk Spesialkorn og Andrew Mc Million fra KVANN. Det blir anledning til korte spørsmål og innspill fra salen.
- 16.25: **Avrunding**, v/ Regine Andersen, FNI

Ordstyrer: Regine Andersen, seniorforsker, Fridtjof Nansens Institutt

Fra kl. 16.30 serveres det grøt på gamle kornsorter til alle som har lyst og det blir anledning til å 'mingle' rundt grøten og snakke med foredragsholderne i stuene til Fridtjof Nansen fram til ca. kl. 18.00.

FNI's besøksadresse:

Polhøgda
Fridtjof Nansens vei 17
Lysaker
www.fni.no/kontakt/

PÅMELDING:

Gjøres på våre nettsider eller via mail til khflam@fni.no innen **torsdag 17/10**

OBS: Vennligst oppgi om du ønsker å få servert grøt etter seminaret.

Ingen seminaravgift

www.fni.no

ARRANGØRER

Med støtte fra Landbruksdirektoratet